

Z Kroniki naukowej

SESJA NAUKOWA Z OKAZJI XX-LECIA PPR NA POMORZU ZACHODNIM

Komitet Wojewódzki PZPR oraz Instytut Zachodnio-Pomorski zorganizowały w Szczecinie w dn. 28—29 maja br. sesję naukową poświęconą działalności Polskiej Partii Robotniczej na Pomorzu Zachodnim w l. 1945—1948. Na sesję tę przybyli liczni działacze PPR i ZMW z terenu województwa, członkowie egzekutywy KW PZPR, przedstawiciele władz państwowych, rektorzy i profesorowie wyższych uczelni szczecińskich oraz przedstawiciele instytutów naukowych z Warszawy, Poznania i z terenu Ziem Zachodnich.

Otwarcia sesji, która odbywała się w zamku książąt pomorskich, dokonał przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Zachodnio-Pomorskiego prof. dr Piotr Zaremba. Na przewodniczącego obrad powołany został dr Edmund Dobrzycki, sekretarz naukowy tegoż Instytutu. Przemówienie inauguracyjne wygłosił pierwszy sekretarz KW PZPR w Szczecinie — Antoni Walaszek. Podkreślił on znaczenie naukowo-badawcze i polityczne sesji, która ma dokonać analizy i podsumowania działalności PPR w zakresie zagospodarowania i odbudowy Pomorza Zachodniego.

Pierwszy referat pt. *Polska Partia Robotnicza a początki władzy ludowej na Pomorzu Zachodnim* wygłosił mgr Kazimierz Golczewski. Referent ukazał główne zagadnienia związane z powstawaniem polskiej władzy w l. 1945—46 i rewolucyjne przemiany ustrojowe, jakie dokonywały się na tych ziemiach po ich wyzwoleniu przez Armię Radziecką i Wojsko Polskie. Szczegółowiej została przedstawiona polityka polskiej lewicy, której zadaniem w tym okresie było właściwe pokierowanie dokonującą się rewolucją ludowo-demokratyczną.

Drugi referat pt. *Rozwój organizacyjny PPR na Pomorzu Zachodnim* wygłosił mgr Zdzisław Borzycki. Omówił on początek działalności PPR, kiedy organizacja napotykała na poważne trudności w pierwszych miesiącach po wyzwoleniu (kwiecień—czerwiec 1945), następnie pierwszy okres zorganizowanej działalności PPR przypadający na drugą połowę r. 1945 i wreszcie okres trzeci, w którym odnotowano szybki wzrost szeregów partyjnych, przypadający na l. 1946—1948. Autor referatu nie ograniczył się do przedstawienia danych statystycznych, ale zawarł w referacie ocenę polityczną działalności PPR w tym okresie.

Po wymienionych wyżej referatach dokonano otwarcia wystawy poświęconej XX-leciu PPR, którą przygotowano w salach wystawowych zamku. Otwarcia dokonał Feliks Lorek, znany działacz partyjny na Pomorzu Zachodnim. Na wystawie, wyróżniającej się ciekawą kompozycją plastyczną, zebrano liczne plansze, fotografie oraz dokumenty archiwalne. Uczestnicy sesji obejrzeli również zestaw starych kronik filmowych oraz film dokumentalny z wielkiej manifestacji zorganizowanej w Szczecinie w r. 1946 pod hasłem „Trzymamy straż nad Odrą”.

W godzinach popołudniowych pierwszego dnia obrad mgr K. Kerstenowa przedstawiła drobiazgowo opracowany referat pt. *PPR a rozwój osadnictwa na Pomorzu Zachodnim*, po czym otwarto dyskusję nad wygłoszonymi referatami. Zabrało w niej głos kilku znanych działaczy partyjnych wzbogacając problematykę sesji o nowe, ciekawe fakty.

W drugim dniu sesji obradom przewodniczył mgr Kazimierz Golczewski, a jako pierwszy referat pt. *Polska Partia Robotnicza a rozwój rolnictwa na Pomorzu Zachodnim* wygłosił inż. Władysław Matuszewski. Autor zwrócił uwagę na zagadnienie odbudowy rolnictwa pomorskiego i jego przebudowę strukturalną reali-

zowaną przez PPR na tym terenie w oparciu o program wytyczony w Manifeście PKWN. Z kolei dr Edmund Dobrzycki w referacie pt. *PPR a odbudowa pozarolniczych gałęzi gospodarki narodowej na Pomorzu Zachodnim* naszkicował kolejne etapy odbudowy i uruchamiania zakładów produkcyjnych w woj. szczecińskim, główną uwagę poświęcając sprawie odbudowy portu szczecińskiego, uznanej za najważniejsze wówczas zadanie ze względu na znaczenie portu dla ekonomiki zachodniopomorskiej i w ogóle gospodarki narodowej.

Dyskusja, jaka wywiązała się po tym ostatnim referacie, wniosła ciekawy materiał uzupełniający.

Dyskusję podsumował dr Norbert Kołomejczyk, przedstawiciel Zakładu Historii Partii KC PZPR, a obrady zamknął prof. dr Piotr Zaremba. O wielkiej zaś pracy włożonej w dzieło odbudowy portu szczecińskiego oraz tamtejszej stoczni przekonali się uczestnicy sesji naocznie, dzięki wycieczce zorganizowanej dla nich przez miejscowe władze.

J. Kz.

VIII SESJA RADY NAUKOWEJ TOWARZYSTWA ROZWOJU ZIEM ZACHODNICH

W ramach obchodów Tygodnia Ziemi Zachodnich zorganizowana została przez Radę Naczelną TRZZ sesja naukowa, poświęcona problemom demograficznym i socjologicznym Ziemi Zachodnich. Sesja ta odbyła się w dn. 11 i 12 maja w Legnicy. Obrady odbywały się w salach Miejskiego Domu Kultury, w którym urządzono również ciekawą wystawę pt. *Legnica w fotografii i grafice*.

W pierwszym dniu sesji dużo uwagi poświęcono problemom socjologicznym ZZ. Poruszyli te zagadnienia przedpołudniowi prelegenci: dr Zygmunt Dulczewski z Poznania i prof. dr Paweł Rybicki z Krakowa.

Dr Dulczewski omówił dotychczasowe osiągnięcia i doświadczenia badań socjologicznych na ZZ prowadzonych w l. 1945—1961 oraz zarysowujące się perspektywy dalszych prac. W swoim referacie wskazał on na dwa etapy w dotychczasowych badaniach socjologicznych: l. 1945—1956 — badania prowadzone przez kilka ośrodków uniwersyteckich oraz po r. 1956, kiedy powstało szereg ośrodków badawczych przy instytutach naukowych, głównie na ZZ. Problematykę badawczą tego okresu można podzielić na następujące grupy: a) ruchy migracyjne na ZZ w ostatnim stuleciu i ich aspekt socjologiczny, b) organizacja akcji przesiedleńczej w 1945 r. — socjologia okresu pionierskiego na ZZ, c) zagadnienie adaptacji i integracji społecznej, tworzenie się nowych społeczności regionalnych, d) przemiany w życiu społeczno-kulturalnym ludności ZZ. Szybki rozwój gospodarczy tych obszarów zmusza do prowadzenia dalszych badań nad przeobrażeniami społecznymi na tych ziemiach.

Prof. Rybicki w swoim referacie zaznaczył, że problematyka socjologiczna ZZ w okresie po r. 1945, była specyficzna i różniła te ziemie od innych. Istniały nieraz silne konflikty i antagonizmy między poszczególnymi grupami ludności przybyłej tutaj z różnych stron. Konflikty te wynikały z wielu przyczyn obiektywnych i subiektywnych. W minionych 10 latach nastąpiło pewne zahamowanie się ruchów migracyjnych, zaczął dominować proces wytwarzania się nowych więzi społecznych w nowych warunkach. Ciekawy jest stosunek pokoleń na ZZ: pokolenia starego, z żywą jeszcze „pamięcią społeczną” dawnego środowiska, do młodego pokolenia, w którym ścierają się dwa wpływy: nowego środowiska i starego — przekazywanego przez rodziców. Istnieje również swoiste współzawodnictwo między ziemiemi dawnymi z ich tradycją i ośrodkami centralizacji a Ziemiemi Zachodnimi, przed którymi otwierają się dwie możliwości rozwoju: ziemie te jako odmiana